

Milan
Jesih

Kaj imam na svoji notranji strani?

Ob Ibru, ob Moravi temen vihar — in tvoje krzveno telo!
Naj pogledam na uro? naj te pozdravim notri v sebi? si ti kruh?
Kaj vse so vzela trda tisočletja: ti si angel kragulj!
in vse se bo vrnilo, da bi spet prešlo: ti si hči kazni.

Simboli niso simboli, vse bolj so to, kar so,
in kar ti rečem, ni prispodoba — kadar molčiš, ni neba;
o, pridi, poslušaj cvrčka, o, pridi v šotor, popil te bom,
dlan mi daj v dlan — lej, ne zgane se zrak.

* * *

Z lupo iščem zlate Davidove zvezdice po tvojem hrbtu —
kako se naj beseda, ki jo vržem v gluho barje, ponovi?
kako se naj razlikuje od besede, ki je nikdar ne izrečem?
si me videla, sem res otrok plemena novih, svetlejših bitij?

Smejala se boš, smej se, da bo toplo in vroče v dvorani,
in jaz se bom smejal, da se bo čas umiril, preden skipi,
samo nikar se ne spomniva na nič drugega, nič ni resnično,
jejva, preden se spoznava, jejva, tuja, jejva, kdo si ti?

* * *

Iz néba si doma — zakaj prikrivaš? v oči mi glej!
 od šestih te ni, ob osmih še nisi prišla — bo mar jesen?
 Grenka si in gorka, v marmor bom zakopal tvoj obraz,
 marmor mi ga bo vrnil, ko bom spet otrok.

Neslišni vlaki hitijo v griče in skoz planine daleč na tuje,
 jaz sem od neznanega v sebi utrujen ves prozoren obsedel,
 iz vsega, kar se spominjam, bi rad izluščil eno samo čisto barvo —
 ne moreš mi pomagati, človek robotu, refoška nama nalij!

* * *

Skržati mi bodo ves baker popili iz rok, da mi bodo omahnile:
 resnica je svoj otroški smeh zavila v milost in modrost,
 ljudje so pozaspali v svojih belih haljah v svojih belih hišah,
 in čas je, da pride moj čas, da umrem, ko sem že vstal —

samo ne vem, kakšni kamni so to, težki? žerjavica, čista?
 nihče mi ni povedal: se lahko smejem? se lahko sramujem?
 Veter, veter čez moj vrt — lahko noč, ne bom prisegel,
 ti pa, fluorescentna muza, straži moj čaj.

* * *

Ni res, da poimenujem stvari z nepravim imenom:
 odprl sem okno in vidim: kositer je nosečnicam kruh,
 ladja je voda in voda je ladja in temà je zdravilo za obup;
 če živega slavca zakoplješ v zemljo, tam zraste ančar —

so torej čiste moje roke in sme biti miren moj spomin?
 Vsak dan bi hotel nov list, da je dobra moja stezà:
 zdaj znajo ubiti že tako, da strohni tudi srce,
 jaz pa nočem, da bi od mojega življenja ostala samo anekdota.

* * *

December je maj v nevihtnem jeziku materinem:
 Ne, sem rekel, ker ne vem, a sem neumen in dober, a moder in hudoben,
 in tako me glej, ki vstopaš: nič ne vem, le to, da nosim v sebi laž —
 zato sem hkrati leopard: z žezlom te bom udaril!

Sred Ljubljane poljubovani jonski otok, jonski spomin:
na zapestju, kjer si merim utrip, mi je zrasla drobna mačehca —
lej, ne zgane se čas: oblast, zlato in kruh —
mene pa je sram, da bi sklenil roke, in raje umrem, kot da bi molil.

* * *

So mi sinovi dali življenje zato, da bi sanjaril?
Ne bom nikdar odrasel? Bom vse življenje jedel samo kače?
Bom kdaj vendarle deležen tvojega blagoslova, bogokletvina?
Kakšne dolge roke imam: za veslanje, za bežanje, o!

Večer bo: Poljaki govorijo po špansko, Španci po turško,
oboji so srečni v svojih rudnikih pozlate v ponosnih planinah;
gostosevci bodo vzšli, v mraku bo potihnilo predmestje:
literatura, ki hodi — ženska, ki se moži, o!

* * *

Si ti moja domovina, ti? Daj, bodi mož, daj, da pijem tvoje sokove!
Gozdovi so beli od žalovanja, žalovanje je temno od sočutja,
sočutje je blizu nizkemu usmiljenju in ni legitimacija čistega srca —
ledene lilije v vazi na psihi — kakšen prozoren in kičast simbol!

Ne znam govoriti tvojega jezika — same klitike, klitike, klitike!
saj sem vendar samo zdravnik, ujet v svojo vulgarno dialektiko,
ti pa si v razkošnem ognjemetu prva plameneča iskra, iskra zmagovavka:
daj, bodi mož, daj, bodi velika, in ne daj, da bi mi kdaj bila domovina.

* * *

So stvari — celo več tisoč jih je — ki se ne končajo nikdar:
nikdar se ne konča rojstvo, samo vraža je, da ga včasih zmoti smrt,
nikdar se ne konča pomenjenje litote, ne zmedejo ga padci galaksij,
večni so ljudje, ki po naključju tri življenja zapored živijo v orlu —

za dve uri sem se zaprl v temnico: fotografije so uspele!
v ozadju Krim, spredaj žena in hči v smehu v porumenelem barju,
fotografije so uspele, tako da se sprašujem: sem jaz srečen človek?
Zvečer me bo strah, in to bo odgovor, natančen in čist.